

Київський університет імені Бориса Грінченка  
Інститут людини  
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

  
«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор з науково-методичної та  
навчальної роботи \_\_\_\_\_  
(Олексій Жильцов)  
« 01 » \_\_\_\_\_ 2021 р.

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для студентів

«Логопсихологія з основами спеціальної психології»  
Змістовий модуль «Спеціальна психологія»

|                                 |   |
|---------------------------------|---|
| спеціальності                   | 016 Спеціальна освіта<br>(шифр і назва спеціальності (тей)) |
| освітнього рівня                | першого (бакалаврського)<br>(назва освітнього рівня, ОКР)   |
| освітньої програми              | 016.01.01 Логопедія<br>(шифр і назва освітньої програми)    |
| спеціалізації<br>(за наявності) | _____ (назва спеціалізації)                                 |

Київ – 2021

|   |
|---|
| КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ<br>ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА<br>Ідентифікаційний код 02130554<br>Начальник відділу<br>моніторингу якості освіти<br>Програма № <u>1109/21</u><br><u>Жильцов</u><br>(підпис) (прізвище, ініціали)<br>«    »    20 <u>21</u> р. |
|---|

**Розробники:**

Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Тичина Катерина Олександрівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Овчаренко Марина Сергіївна, викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

**Викладачі:**

Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Овчаренко Марина Сергіївна, викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 31.08.2021 р. № 15

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (Олена МАРТИНЧУК)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)

(назва освітньої програми)

31.08. 2021 р. №15

Керівник освітньої програми \_\_\_\_\_ (Наталія БАБИЧ)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09. 2021 р.

Заступник директора/декана \_\_\_\_\_ (Роман ПАВЛЮК)

(підпис)

Пролонговано:

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

## 1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників                  | Характеристика дисципліни за формами навчання |        |
|--|---|--------|
|  | денна   | заочна |
| Змістовий модуль «Спеціальна психологія» |   |        |
| Вид дисципліни                           | обов'язкова                                   |        |
| Мова викладання, навчання та оцінювання  | українська                                    |        |
| Загальний обсяг кредитів / годин         | 2/60  |        |
| Курс                                     | 2   | -      |
| Семестр                                  | 3   | -      |
| Обсяг кредитів                           | 2   | -      |
| Обсяг годин, в тому числі:               | 60  | -      |
| Аудиторні                                | 28  | -      |
| Модульний контроль                       | 4   | -      |
| Семестровий контроль                     | 10  | -      |
| Самостійна робота                        | 18  | -      |
| Форма семестрового контролю              | залік   | -      |

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:** систематизувати у здобувачів вищої освіти знання зі спеціальної психології, сприяти формуванню навичок практичної діяльності фахівця зі спеціальної освіти з дітьми з особливими освітніми потребами.

### Завдання навчальної дисципліни

Відповідно до Освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, дисципліна «Логопсихологія з основами спеціальної психології» Змістовий модуль «Спеціальна психологія» забезпечує формування таких компетентностей:

- загальні компетентності:

**ЗК 3 Комунікативна.** Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою. Здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою. Здатність налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію.

**ЗК 5 Інформаційно-комунікаційна.** Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел для розгляду професійних питань. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання корекційних і комунікативно-мовленнєвих задач в соціальній і професійній діяльності.

**ЗК 7 Аналітична.** Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей у процесі аналізу та комплексного розв'язання теоретичних та практичних професійних питань. Здатність до когнітивної гнучкості при розв'язанні професійних питань теорії та практики.

**ЗК 8 Науково-дослідницька.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі професійно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності.

**ЗК 9 Самоосвітня.** Здатність навчатися та самонавчатися. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

— фахові компетентності:

**ФК 1 Організаційна.** Здатність планувати, організувати, координувати, контролювати та оцінювати власну професійну діяльність. Здатність до когнітивної гнучкості: ситуативного

(негайного) вирішення проблем, врахування нових (поточних) умов і обставин для прийняття рішень, уміння долати стереотипне мислення.

**ФК 2 Теоретико-методологічна.** Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з особливими освітніми потребами; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності.

**ФК 3 Психолого-педагогічна.** Володіння базовими знаннями з педагогіки і психології та вміння їх реалізувати, закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах; психологічних механізмів навчання та виховання дитини задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку.

**ФК 4 Методична.** Застосовувати базові знання і вміння для формування компетентностей у дітей молодшого шкільного віку. Здатність здійснювати освітній процес в початковій школі з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб дітей з порушеннями мовлення.

**ФК 5 Спеціально-педагогічна.** Володіння базовими знаннями про педагогічні системи навчання, виховання і освіти дітей з різними освітніми потребами; розуміння сучасних підходів до вивчення, освіти, розвитку, абілітації, реабілітації і соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами.

**ФК 6 Спеціально-методична.** Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, актуального стану і потенційних можливостей осіб з тяжкими порушеннями мовлення в спеціальних та інклюзивних закладах освіти.

**ФК 7 Медико-біологічна.** Володіння базовими знаннями про вікові анатомо-фізіологічні особливості людини в нормі та при порушеннях сенсорних і мовленнєвих систем; основні клінічні прояви порушень психофізичного розвитку; особливості вищої нервової діяльності та вищих психічних функцій осіб з порушеннями психофізичного розвитку; основні закономірності та механізми розвитку дитячих психічних хвороб.

**ФК 8 Психолінгвістична.** Володіння знаннями про закономірності мовленнєвого розвитку в онтогенезі, взаємозв'язку мовлення, мислення і свідомості; розуміння психолінгвістичної моделі мовленнєвої діяльності.

**ФК 9 Проектувальна.** Володіння вміннями планувати, організовувати і здійснювати корекційно-педагогічний процес у спеціальних та інклюзивних закладах освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

**ФК 10 Діагностико-корекційна.** Володіння знаннями та уміннями психолого-педагогічного вивчення особливостей розвитку, потенційних можливостей, потреб і досягнень дітей з особливими освітніми потребами. Володіння базовими знаннями та методами корекційної роботи з розвитку психічної сфери дітей з особливими потребами.

**ФК 11 Консультативна.** Застосовувати уміння консультувати осіб з порушеннями психофізичного розвитку, членів їх сімей, педагогів інклюзивних закладів освіти з питань навчання, виховання, розвитку і соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами.

**ФК 15 Деонтологічна (професійні цінності).** Здатність діяти згідно з принципами деонтології, що не суперечать професійній діяльності фахівця зі спеціальної освіти; усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків власних впливів у сфері професійної діяльності.

**ФК 16 Фахові компетентності для спеціалізації «Психолого-педагогічна допомога дітям з аутизмом» (РАС).** Здатність розпізнавати дітей з РАС, діагностувати, визначати шляхи їхнього розвитку; брати на себе роль координатора; розробляти корекційно-розвивальну стратегію для дітей з аутизмом; формувати у них передумови до освітньої діяльності; опрацьовувати освітні траєкторії для дітей з аутизмом.

**ФК 17 Фахові компетентності для спеціалізації «Інклюзивна освіта».** Здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід дітей з різними освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі. Здатність підготувати дитину та освітнє середовище до процесу інклюзивного навчання. Здатність забезпечити супровід родин дітей з особливими потребами.

– забезпечити набуття практичних навичок при формуванні діагностико-корекційної та консультативної фахових компетентностей у Центрах практичної підготовки «Логотренажер» та «Центр інклюзивної освіти».

### 3. Результати навчання за дисципліною:

ПРН 5. Здатність продемонструвати базові знання зі спеціальної психології; розуміння особливостей розвитку при різних типах порушень; особливостей порушення мовлення дітей різних нозологій.

ПРН 6. Здатність продемонструвати базові знання зі спеціальної логопсихології; розуміння психологічних особливостей розвитку дітей з різними типами мовленнєвих порушень; особливостей психічного розвитку та особистісної сфери дітей з різними типами мовленнєвих порушень.

ПРН 7. Здатність продемонструвати базові знання щодо методів, прийомів та методик психодіагностики; здійснити адекватний підбір діагностичного інструментарію в конкретній ситуації; провести психолого-педагогічну діагностику дітей різного віку з порушеннями мовлення та узагальнити результати дослідження.

ПРН 8. Здатність продемонструвати знання методологічних підходів та технологій психологічного консультування осіб з порушеннями психофізичного розвитку; здатність провести психологічне консультування в психолого-педагогічному супроводі родин, що виховують дітей з особливими потребами.

ПРН 9. Здатність продемонструвати володіння методиками навчання, виховання і розвитку дітей молодшого шкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення, знання і розуміння організації освітнього процесу в початковій школі для дітей з порушеннями мовлення.

ПРН 13. Здатність провести кваліфіковане психолого-педагогічне і логопедичне обстеження дітей з дислалією, ринолалією, дизартрією, порушеннями голосу, ФФНМ, ЗНМ, порушеннями темпо-ритмічної сторони мовлення, алалією, афазією, порушеннями писемного мовлення і проаналізувати результати обстеження.

ПРН 17. Здатність продемонструвати володіння державною та іноземною мовами, культуру спілкування, уміння вирішувати проблеми та приймати рішення у складних практичних ситуаціях, демонструючи лідерські якості та навички ефективної командної взаємодії.

ПРН 18. Здатність до аналітичного мислення і генерування ідей у процесі пошуку і аналізу інформації з різних джерел, зокрема засобами інформаційно-комп'ютерних технологій; до науково-дослідницької діяльності для розв'язання професійних питань та самоосвіти.

ПРН 19. Здатність слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності, діяти соціально відповідально та з урахуванням прав і свобод осіб з інвалідністю, принципів деонтології, розуміти важливість відповідального ставлення до здоров'я.

### 4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

| Назва змістових модулів, тем             | Усього | Розподіл годин між видами робіт |          |           |             |               | Самостійна |
|--|--------|---------------------------------|----------|-----------|-------------|---------------|------------|
|  |        | Аудиторна:                      |          |           |             |               |            |
|  |        | Лекції                          | Семінари | Практичні | Лабораторні | Індивідуальні |            |
| Змістовий модуль «Спеціальна психологія» |        |                                 |          |           |             |               |            |

| Змістовий модуль 1.<br>Базові засади спеціальної психології                   |    |    |   |   |   |   |    |
|---|----|----|---|---|---|---|----|
| Тема 1. Вступ до спеціальної психології                                       | 7  | 2  | 2 | - | - | - | 3  |
| Тема 2. Сутність порушення розвитку   | 7  | 2  | 2 | - | - | - | 3  |
| Модульний контроль  | 2  |    |   |   |   |   |    |
| Разом   | 16 | 4  | 4 | - | - | - | 6  |
| Змістовий модуль 2.<br>Дизонтогенез психічного розвитку                       |    |    |   |   |   |   |    |
| Тема 3. Дизонтогенез інтелектуального розвитку                                | 9  | 2  | 2 | 2 | - | - | 3  |
| Тема 4. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях                           | 7  | 2  | - | 2 | - | - | 3  |
| Тема 5. Психічний розвиток при порушеннях мовлення та опорно-рухової сфери    | 7  | 2  | - | 2 | - | - | 3  |
| Тема 6. Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектра | 9  | 2  | 2 | 2 | - | - | 3  |
| Модульний контроль  | 2  |    |   |   |   |   |    |
| Разом   | 34 | 8  | 4 | 4 | - | - | 12 |
| Підготовка та проходження контрольних заходів                                 | 10 |    |   |   |   |   |    |
| Усього за змістовий модуль «Спеціальна психологія»                            | 60 | 12 | 8 | 8 | - | - | 18 |

## 5. Програма навчальної дисципліни

### Змістовий модуль 1 Базові засади спеціальної психології

#### Тема 1. Вступ до спеціальної психології

Сутність спеціальної психології. Концепції та теорії інвалідизації. Історія становлення спеціальної психології. Предмет та задачі спеціальної психології. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими галузями психології та науками. Принципи спеціальної психології. Методи спеціальної психології. Чинники порушень у психічному розвитку. Класифікація порушень психічного розвитку.

*Ключові слова:* спеціальна психологія, інвалідність.

*Рекомендована основна література [1, 4, 5]*

*Рекомендована додаткова література [11]*

#### Тема 2. Сутність порушення розвитку

Онтогенез та дизонтогенез. Сутність феномену порушення розвитку. Характеристика понять: норма, патологія, дефект, інвалідність. Структура порушення розвитку. Механізми формування системних порушень в розвитку психіки. Загальні та специфічні особливості відхилень розвитку. Компенсація, корекція та реабілітація як категорії спеціальної психології. Депривація як причина та наслідок порушення розвитку. Загальна характеристика особистісних особливостей дітей та підлітків з порушеннями розвитку.

*Ключові слова:* дизонтогенез, норма, патологія, дефект, компенсація, корекція, реабілітація, депривація.

*Рекомендована основна література [1, 2, 4, 5]*

*Рекомендована додаткова література [11]*

## **Змістовий модуль 2**

### **Дизонтогенез психічного розвитку**

#### **Тема 3. Дизонтогенез інтелектуального розвитку**

Загальна характеристика дизонтогеній за типом ретардації. Класифікація психічного недорозвитку (за Д.М.Ісаєвим): астенічна, атонічна, дисфорічна, стенічна. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Особистісні особливості дитини з порушеннями розумового розвитку.

Затримка психічного розвитку. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ЗПР. Особливості моторики, пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери при затримці психічного розвитку. Компенсаторні можливості дітей із ЗПР.

*Ключові слова:* олігофренія, порушення інтелектуального розвитку, затримка психічного розвитку (ЗПР).

***Рекомендована основна література [1, 2, 3, 4, 5]***

***Рекомендована додаткова література [7]***

#### **Тема 4. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях**

Сутність сурдопсихології, предмет та задачі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху: особливості пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, психомоторики.

Тифлопсихологія – предмет та задачі. Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору.

Характеристика особистості дитини при сенсорних порушеннях.

*Ключові слова:* глухі, пізнооглухлі, туговухі, незрячі, слабозорі.

***Рекомендована основна література [1, 2, 3, 4, 5]***

***Рекомендована додаткова література [4, 9]***

#### **Тема 5. Психічний розвиток при порушеннях мовлення та опорно-рухового апарату**

Логопсихологія – предмет та задачі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення. Особливості моторики, пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери при порушеннях мовлення. Характеристика особистості дитини з порушеннями мовлення.

Ортопсихологія – предмет та задачі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ДЦП. Характеристика особистості дитини з порушеннями опорно-рухового апарату.

*Ключові слова:* дислалія, ринолалія, ринофонія, дистонія, дизартрія, алалія, афазія, дизграфія, аграфія, дислексія, дитячий церебральний параліч.

***Рекомендована основна література [1, 2, 3, 4, 5]***

***Рекомендована додаткова література [2]***

#### **Тема 6. Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектра**

Загальна характеристика поняття розладів аутистичного спектра (РАС). Історія питання розладів аутистичного спектра: синдром Каннера, синдром Аспергера. Перші прояви РАС та базові діагностичні критерії: класичне та сучасне розуміння. Особливості моторики, пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери при розладах аутистичного спектра. Динаміка основних порушень та компенсаторні можливості дитини з РАС.

*Основні поняття теми:* розлади аутистичного спектра, синдром Каннера, синдром Аспергера.

*Рекомендована основна література [4, 5]  
Рекомендована додаткова література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12]*

## 6. Контроль навчальних досягнень

### 6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів за змістовий модуль «Спеціальна психологія»

| Вид діяльності студента                      | Максимальна к-сть балів за одиницю | Модуль 1          |                             | Модуль 2          |                             |
|--|------------------------------------|-------------------|-----------------------------|-------------------|-----------------------------|
|  |                                    | кількість одиниць | максимальна кількість балів | кількість одиниць | максимальна кількість балів |
| Відвідування лекцій                          | 1                                  | 2                 | 2                           | 4                 | 4                           |
| Відвідування семінарських занять             | 1                                  | 2                 | 2                           | 2                 | 2                           |
| Відвідування практичних занять               | 1                                  | -                 | -                           | 4                 | 4                           |
| Робота на семінарському занятті              | 10                                 | 2                 | 20                          | 2                 | 20                          |
| Робота на практичному занятті                | 10                                 | -                 | -                           | 4                 | 40                          |
| Виконання завдань для самостійної роботи     | 5                                  | 2                 | 10                          | 4                 | 20                          |
| Виконання модульної роботи                   | 25                                 | 1                 | 25                          | 1                 | 25                          |
|  | Разом                              | -                 | 59                          | -                 | 115                         |
| Максимальна кількість балів: 174             |                                    |                   |                             |                   |                             |
| Розрахунок коефіцієнта: $k = 174/100 = 1,74$ |                                    |                   |                             |                   |                             |

### 6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

#### *Змістовий модуль 1. Базові засади спеціальної психології*

Тема 1. Вступ до спеціальної психології (3 год)

Завдання: створити схему взаємозв'язку спеціальної психології зіншими науками та галузями психології, обґрунтувати думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми.

Критерії оцінювання:

| Критерії оцінювання            | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам   | Наближення до стандартів   | Нижче стандартів   |
|--------------------------------|---|---|--|--|
| <b>Актуальність наповнення</b> | Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело. | Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело. | Уся інформація стосуються теми. Більшість інформації має посилання на джерело. | Уся інформація не стосуються теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело. |
| <i>Бали</i>                    | 2   | 1,5   | 1  | 0  |
| <b>Дані</b>                    | Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані                      | Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.                       | Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.   | Дані не відображаються АБО є неточними.  |



|                            |  |  |  |   |
|----------------------------|--|--|--|---|
|                            | маркуються та мають заголовки.                                       |  |  |   |
| <i>Бали</i>                | 1  | 0,75   | 0,5  | 0   |
| <b>Структурні елементи</b> | Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями. | Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями. | Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями. | Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації. |
| <i>Бали</i>                | 1  | 0,75   | 0,5  | 0   |
| <b>Дотримання дедлайну</b> | Робота подана відповідно до зазначених дедлайнів.                    | Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.   | Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.        | Робота подана із запізненням на більше ніж 12 годин від зазначеного часу.   |
| <i>Бали</i>                | 1  | 0,75   | 0,5  | 0   |
| <b>Всього</b>              | <b>5 балів</b>   |  |  |   |

## Тема 2. Сутність порушення розвитку (3 год)

Завдання: проаналізувати вплив сенсорної та психологічної депривації на розвиток дитини. Обґрунтувати думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці.

Критерії оцінювання:

| Критерії оцінювання            | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам   | Наближення до стандартів   | Нижче стандартів   |
|--------------------------------|---|---|--|--|
| <b>Актуальність наповнення</b> | Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.           | Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело. | Уся інформація стосуються теми. Більшість інформації має посилання на джерело. | Уся інформація не стосуються теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело. |
| <i>Бали</i>                    | 2   | 1,5   | 1  | 0  |
| <b>Дані</b>                    | Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки. | Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.                       | Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.   | Дані не відображаються АБО є неточними.  |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Структурні елементи</b>     | Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.  | Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.  | Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.           | Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.            |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Дотримання дедлайну</b>     | Робота подана відповідно до зазначених дедлайнів.   | Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.  | Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.                  | Робота подана із запізненням на більше ніж 12 годин від зазначеного часу.              |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Всього</b>                  | <b>5 балів</b>  |   |  |  |

## Змістовий модуль 2. Дизонтогенез психічного розвитку

### Тема 3. Дизонтогенез інтелектуального розвитку (3 год)

Завдання: здійснити порівняльний аналіз психічного розвитку при порушеннях розумового розвитку та затримці психічного розвитку. Оберітьпо одній з форм проявів порушень інтелектуального розвитку та ЗПР. Заповніть порівняльну таблицю та вкажіть використані

джерела (ресурси).

### Особливості психічного розвитку дитини при інтелектуальних порушеннях

| Параметри                     | Порушення інтелектуального розвитку | ЗІР |
|-------------------------------|-------------------------------------|-----|
| Форма                         |                                     |     |
| Чинники виникнення            |                                     |     |
| Моторика                      |                                     |     |
| Сприймання                    |                                     |     |
| Увага                         |                                     |     |
| Пам'ять                       |                                     |     |
| Мовлення                      |                                     |     |
| Мислення (Загальний інтелект) |                                     |     |
| Емоційно-вольова сфера        |                                     |     |
| Мотиваційно-потребова сфера   |                                     |     |
| Особливості особистості       |                                     |     |
| Особливості діяльності        |                                     |     |
| Соціальна адаптація           |                                     |     |
| Ваш варіант                   |                                     |     |
| Ваш варіант...                |                                     |     |

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

| Критерії оцінювання            | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам   | Наближення до стандартів   | Нижче стандартів   |
|--------------------------------|---|---|--|--|
| <b>Актуальність наповнення</b> | Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.           | Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело. | Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело. | Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело. |
| <i>Бали</i>                    | 2   | 1,5   | 1  | 0  |
| <b>Дані</b>                    | Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки. | Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.                       | Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.   | Дані не відображаються АБО є неточними.  |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Структурні елементи</b>     | Усі структурні елементи чітко   | Усі структурні елементи чітко   | Більшість структурні елементи чітко описані                                    | Структурні елементи не описані АБО   |

|                            |   |  |   |   |
|----------------------------|---|--|---|---|
|                            | описані з усіма відповідними деталями.            | описані з відповідними деталями.                             | з відповідними деталями.                                      | більшість не має достатньої деталізації.                                  |
| <i>Бали</i>                | 1   | 0,75   | 0,5   | 0   |
| <b>Дотримання дедлайну</b> | Робота подана відповідно до зазначених дедлайнів. | Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу. | Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу. | Робота подана із запізненням на більше ніж 12 годин від зазначеного часу. |
| <i>Бали</i>                | 1   | 0,75   | 0,5   | 0   |
| <b>Всього</b>              | <b>5 балів</b>                                    |  |   |   |

#### Тема 4. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях (3 год)

Завдання: здійснити порівняльний аналіз психічного розвитку при сенсорних порушеннях. Оберіть по одній з форм проявів порушення слуху та зору. Заповніть порівняльну таблицю та вкажіть використані джерела (ресурси).

#### Особливості психічного розвитку дитини при сенсорних порушеннях

| Параметри                     | Порушення слуху | Порушення зору |
|-------------------------------|-----------------|----------------|
| Форма                         |                 |                |
| Чинники виникнення            |                 |                |
| Моторика                      |                 |                |
| Сприймання                    |                 |                |
| Увага                         |                 |                |
| Пам'ять                       |                 |                |
| Мовлення                      |                 |                |
| Мислення (Загальний інтелект) |                 |                |
| Емоційно-вольова сфера        |                 |                |
| Мотиваційно-потребова сфера   |                 |                |
| Особливості особистості       |                 |                |
| Особливості діяльності        |                 |                |
| Соціальна адаптація           |                 |                |
| Ваш варіант                   |                 |                |
| Ваш варіант...                |                 |                |

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

| Критерії оцінювання            | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам   | Наближення до стандартів   | Нижче стандартів   |
|--------------------------------|---|---|--|--|
| <b>Актуальність наповнення</b> | Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має | Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має | Уся інформація стосуються теми. Більшість інформації має посилання на джерело. | Уся інформація не стосуються теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело. |

|                            |   |   |  |   |
|----------------------------|---|---|--|---|
|                            | посилання на джерело.   | посилання на джерело.   |  |   |
| <i>Бали</i>                | 2   | 1,5   | 1  | 0   |
| <b>Дані</b>                | Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки. | Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки. | Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені. | Дані не відображаються АБО є неточними.                                     |
| <i>Бали</i>                | 1   | 0,75  | 0,5  | 0   |
| <b>Структурні елементи</b> | Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.  | Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.                          | Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.         | Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації. |
| <i>Бали</i>                | 1   | 0,75  | 0,5  | 0   |
| <b>Дотримання дедлайну</b> | Робота подана відповідно до зазначених дедлайнів.   | Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.                            | Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.                | Робота подана із запізненням на більше ніж 12 годин від зазначеного часу.   |
| <i>Бали</i>                | 1   | 0,75  | 0,5  | 0   |
| <b>Всього</b>              | <b>5 балів</b>  |   |  |   |

Тема 5. Психічний розвиток при порушеннях мовлення та опорно-рухового апарату (3 год)

Завдання: здійснити порівняльний аналіз психічного розвитку при порушеннях мовлення та опорно-рухового апарату. Оберіть по одній з форм проявів порушення мовлення та ДЦП. Заповніть порівняльну таблицю та вкажіть використані джерела (ресурси).

**Особливості психічного розвитку дитини при порушеннях мовлення та опорно-рухового апарату**

| Параметри                     | Порушення мовлення | ДЦП |
|-------------------------------|--------------------|-----|
| Форма                         |                    |     |
| Чинники виникнення            |                    |     |
| Моторика                      |                    |     |
| Сприймання                    |                    |     |
| Увага                         |                    |     |
| Пам'ять                       |                    |     |
| Мовлення                      |                    |     |
| Мислення (Загальний інтелект) |                    |     |
| Емоційно-вольова сфера        |                    |     |
| Мотиваційно-потребова сфера   |                    |     |
| Особливості особистості       |                    |     |
| Особливості діяльності        |                    |     |

|                     |  |  |
|---------------------|--|--|
| Соціальна адаптація |  |  |
| Ваш варіант         |  |  |
| Ваш варіант...      |  |  |

Форма подання: у вигляді, таблиці.

Критерії оцінювання:

| Критерії оцінювання            | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів   | Ниже стандартів  |
|--------------------------------|---|--|--|--|
| <b>Актуальність наповнення</b> | Уся інформація пов'язана з темою та її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.                    | Уся інформація пов'язана з темою, і більшість її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело. | Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело. | Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело. |
| <i>Бали</i>                    | 2   | 1,5  | 1  | 0  |
| <b>Дані</b>                    | Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки. | Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.              | Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.   | Дані не відображаються АБО є неточними.  |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75   | 0,5  | 0  |
| <b>Структурні елементи</b>     | Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.  | Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.                                       | Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.           | Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.            |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75   | 0,5  | 0  |
| <b>Дотримання дедлайну</b>     | Робота подана відповідно до зазначених дедлайнів.   | Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.   | Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.                  | Робота подана із запізненням на більше ніж 12 годин від зазначеного часу.              |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75   | 0,5  | 0  |
| <b>Всього</b>                  | <b>5 балів</b>  |  |  |  |

Тема 6. Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектра (3 год)

Завдання: систематизуйте специфічні особливості розвитку дитини з аутизмом відносно когнітивної, емоційної та поведінкової сфер особистості. Заповніть порівняльну таблицю та вкажіть використані джерела (ресурси).

### Особливості психічного розвитку дитини з аутизмом

| Параметри          | Характеристики |
|--------------------|----------------|
| Форма              |                |
| Чинники виникнення |                |
| Моторика           |                |
| Сприймання         |                |
| Увага              |                |
| Пам'ять            |                |
| Мовлення           |                |

|                                  |  |
|----------------------------------|--|
| Мислення<br>(Загальний інтелект) |  |
| Емоційно-вольова сфера           |  |
| Мотиваційно-потребова сфера      |  |
| Особливості особистості          |  |
| Особливості діяльності           |  |
| Соціальна адаптація              |  |
| Ваш варіант                      |  |
| Ваш варіант...                   |  |

Форма подання: у вигляді таблиці.

Критерії оцінювання:

| Критерії оцінювання            | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам   | Наближення до стандартів   | Нижче стандартів   |
|--------------------------------|---|---|--|--|
| <b>Актуальність наповнення</b> | Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.           | Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело. | Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело. | Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело. |
| <i>Бали</i>                    | 2   | 1,5   | 1  | 0  |
| <b>Дані</b>                    | Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки. | Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.                       | Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.   | Дані не відображаються АБО є неточними.  |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Структурні елементи</b>     | Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.  | Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.  | Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.           | Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.            |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Дотримання дедлайну</b>     | Робота подана відповідно до зазначених дедлайнів.   | Робота подана із запізненням до 6 год. від зазначеного часу.  | Робота подана із запізненням до 12 год. від зазначеного часу.                  | Робота подана із запізненням на більше ніж 12 годин від зазначеного часу.              |
| <i>Бали</i>                    | 1   | 0,75  | 0,5  | 0  |
| <b>Всього</b>                  | <b>5 балів</b>  |   |  |  |

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Письмова робота, яка складається з 13 тестів (13 балів), 3 питань-тесту, де необхідно знайти відповідність між реченнями (6 балів), та 2 теоретичних відкритих питань (6 балів).

*Критерії оцінювання тестових завдань:* максимальна кількість балів за виконання тестових завдань 13. Кожне завдання оцінюється в 1 бал.

*Критерії оцінювання питань-тесту, де необхідно знайти відповідність:* максимальна кількість балів за виконання 6. Кожне завдання оцінюється в 2 бали.

*Критерії оцінювання теоретичного завдання:* максимальна кількість балів – 10. У відповіді студента оцінюється: ґрунтовність та чіткість викладу інформації; аргументація визначених положень; змістовність та логічність відповіді.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання. Залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Поясніть сутність спеціальної психології, предмет та задачі.
2. Опишіть принципи спеціальної психології.
3. Опишіть методи спеціальної психології.
4. Опишіть загальні та специфічні особливості відхилень розвитку.
5. Дайте класифікацію порушень психічного розвитку.
6. Назвіть базові діагностичні критерії розладів аутистичного спектра.
7. Дайте класифікацію порушень слуху.
8. Опишіть класифікацію дітей із ЗПР (за К.С. Лубовською).
9. Дайте класифікацію порушень зору.
10. Опишіть основні форми ДЦП.
11. Проаналізуйте чинники порушень психічного розвитку.
12. Проаналізуйте взаємозв'язок спеціальної психології з іншими науками.
13. Проаналізуйте феномен депривації як причину та наслідок порушення розвитку.
14. Проаналізуйте загальну характеристику психічного розвитку дітей з порушеннями слуху.
15. Проаналізуйте загальну характеристику психічного розвитку дітей з ДЦП.
16. Проаналізуйте загальну характеристику психічного розвитку дітей з порушеннями зору.
17. Проаналізуйте загальну характеристику психічного розвитку дітей з порушеннями розумового розвитку.
18. Проаналізуйте загальну характеристику психічного розвитку дітей з розладами аутистичного спектра.
19. Проаналізуйте загальну характеристику психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

| Рейтингова оцінка | Оцінка за 100-бальною шкалою | Значення оцінки   |
|-------------------|------------------------------|---|
| <b>A</b>          | <b>90-100</b> балів          | <b>Відмінно</b> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками  |
| <b>B</b>          | <b>82-89</b> балів           | <b>Дуже добре</b> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок  |
| <b>C</b>          | <b>75-81</b> балів           | <b>Добре</b> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок   |
| <b>D</b>          | <b>69-74</b> балів           | <b>Задовільно</b> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності                        |
| <b>E</b>          | <b>60-68</b> балів           | <b>Достатньо</b> – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)  |
| <b>FX</b>         | <b>35-59</b> балів           | <b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b> – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання |
| <b>F</b>          | <b>1-34</b> балів            | <b>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</b> – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни                           |

### 7. Навчально-методична картка змістового модуля «Спеціальна психологія»

Разом: 60 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 18 год.

| Модулі                          | Модуль I.                            |                             | Модуль II.                             |   |  |   |
|---------------------------------|--------------------------------------|-----------------------------|--|---|--|---|
| Назва модуля                    | Базові засади спеціальної психології |                             | Дизонтогенез психічного розвитку       |   |  |   |
| Кількість балів за модуль       | 59 (балів)                           |                             | 115 (балів)                            |   |  |   |
| Лекції                          | 1                                    | 2                           | 3                                      | 4   | 5  | 6   |
| Теми лекцій                     | Вступ до спеціальної психології      | Сутність порушення розвитку | Дизонтогенез інтелектуального розвитку | Психічний розвиток при сенсорних порушеннях | Психічний розвиток при порушеннях мовлення та опорно-рухової сфери | Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектра |
| Бали за лекції                  | 1 бал                                | 1 бал                       | 1 бал                                  | 1 бал                                       | 1 бал  | 1 бал   |
| Теми семінарських занять        | Вступ до спеціальної психології      | Сутність порушення розвитку | Дизонтогенез інтелектуального розвитку |   |  | Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектра |
| Робота на семінарських заняттях | 20+2 балів                           |                             | 10 + 1 балів                           |   |  | 10 + 1 балів  |
| Теми практичних занять          |                                      |                             | Дизонтогенез інтелектуального розвитку | Психічний розвиток при сенсорних порушеннях | Психічний розвиток при порушеннях мовлення та опорно-рухової сфери | Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектра |
| Робота на практичних заняттях   |                                      |                             | 10+1 балів                             | 20+2 балів                                  |  | 10 + 1 балів  |
| Самостійна робота               | 5 (балів)                            | 5 (балів)                   | 5 (балів)                              | 5 (балів)                                   | 5 (балів)  | 5 (балів)   |
| Види контролю                   | Модульний контроль 1 (25 балів)      |                             | Модульний контроль 2 (25 балів)        |   |  |   |

Всього: 174 бал.  $K = 174/100 = 1,74$



## 8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Бочелюк В., Турубарова А. Психологія людини з обмеженими можливостями : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2011. 264 с.  
Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/528-psiologiya-lyudini-z- obmejenimi-mojlivostyami-bochelyuk-vy.html>
2. Государев Н. Специальная психология : Учебное пособие. Москва: Ось-89, 2008. 288 с.  
Режим доступу: <http://www.klex.ru/b93>
3. Лубовский В., Розанова Т., Солнцева Л. Специальная психология : Учебное пособие для студентов высших педагогичес. учебных завед. / ред. В. Лубовский. 2-ге вид. Москва: Издательс. центр «Академия», 2005. 464 с. Режим доступу: <http://www.klex.ru/cog>
4. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 224 с.
5. Кобильченко В. Пояснювальні принципи як методологічний орієнтир спеціальної психології. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2019. Т. 2. № 91. С. 33-47.
6. Омельченко І., Кобильченко, В. Нова парадигма спеціальної психології *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2020. №3. С. 7-14. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/722262/>

Додаткова:

1. Williams K., Jacoby P., Whitehouse A., Kim R., Downs J. Functioning, participation, and quality of life in children with intellectual disability: An observational study. *Developmental Medicine and Child Neurology*. 2021. 63(1), С. 89-96. doi:10.1111/dmcn.14657
2. Leonard S., Msall M., Bower C., Tremont M., Leonard H. Functional status of school-aged children with down syndrome. *Journal of Paediatrics and Child Health*, 2002. 38(2), С. 160-165. doi:10.1046/j.1440-1754.2002.00736.x
3. Выготский Л.С. Основы дефектологии. Учебники для вузов. СПб. 2003. 654с. Режим доступу: <http://www.klex.ru/t1>
4. Калягин В.А. Логопсихология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений. Москва. Издательский дом «Академия», 2007. 320 с.
5. Лебединская К.С., Никольская О.С. Диагностика раннего аутизма. Москва. Просвещение, 1991. 250 с.
6. Кузнецова Л., Переслени Л., Солнцева Л. Основы специальной психологии. Учебное пособие для студентов сред. пед. учеб. заведений. / ред. Л. Кузницовой. Москва. Издательский центр «Академия», 2003. 480 с. Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/4017919/>
7. Фильчикова Л., Бернадская М., Парамей О. Нарушения зрения у детей раннего возраста. Диагностика и коррекция. Методическое пособие. Издательство «Экзамен», 2004. 192 с.
8. Никольская О. Аффективная сфера человека. Взгляд сквозь призму детского аутизма. Центр лечебной педагогики, 2000. 364 с.
9. Никольская О., Баенская Е., Либлинг М. Аутичный ребенок. Пути помощи. Москва. Теревинф, 1997. 342 с.
10. Питерс Т. Аутизм: От теоретического понимания к педагогическому воздействию: Книга для педагогов-дефектологов. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. 240 с.
11. Синьова Є. Тифлопсихологія. Психологічні особливості людей з глибокими порушеннями зору. Підручник. Київ: «Знання», 2008. 365 с.
12. Скрипник Т. Феноменологія аутизму. Монографія. Київ: Видавництво «Фенікс», 2010.

368 с.

13. Сорокин В. Специальная психология. Учеб. пособие / ред. Л. Щипицыной. «Речь». 2003. 216 с.
14. Янушко Е. Игры с аутичным ребенком. Установка контакта, способы взаимодействия, развитие речи, психотерапия. Москва: Теревинф. 2004. 140 с.

#### 9. Додаткові ресурси (за наявності)

1. Серія онлайн-лекцій зі спеціальної психології -  
<https://www.youtube.com/watch?v=zhkuWwkSQDo&list=PL8YvD1Ycb6kd842Zk4K16HkxHm6R9MsAP>
2. Як бачить світ дитина з аутизмом  
[https://www.youtube.com/watch?v=0LkmbdYs1sI&fbclid=IwAR3Du\\_3d5Td1fqpV6Bora45ZKEY9e4\\_6imfj54UiWW9yTIMBRbt\\_NoUyN2k](https://www.youtube.com/watch?v=0LkmbdYs1sI&fbclid=IwAR3Du_3d5Td1fqpV6Bora45ZKEY9e4_6imfj54UiWW9yTIMBRbt_NoUyN2k)
3. Хлопчик з РАС вчиться спілкуватись за допомогою планшета  
<https://www.facebook.com/outfund/videos/1771244032950448/UzpfSTIxNjY5NjU3NTk0MTczNzo0MzUyMTEzMjc0MjM2MTM/>
4. Ранні ознаки РАС у дітей  
<https://www.facebook.com/JuliaSnezhkoRDI/videos/411158079814059/UzpfSTIxNjY5NjU3NTk0MTczNzozOTU2MDgzNzEzODM4ODk/>
5. Доступно про Даун Синдром  
[https://www.youtube.com/watch?v=ze\\_6VWwLtOE&fbclid=IwAR3EMgOvRfY9oiBgTdWtqRWUmOn7NdNyDzb1OSGw7Adx7zjV-1GTzlsMjeA](https://www.youtube.com/watch?v=ze_6VWwLtOE&fbclid=IwAR3EMgOvRfY9oiBgTdWtqRWUmOn7NdNyDzb1OSGw7Adx7zjV-1GTzlsMjeA)
6. Про вестибулярну систему  
[https://www.youtube.com/watch?v=ueDQjhJDqIg&feature=share&fbclid=IwAR3wQY0hjxyadH5e3m638DYBSn8jw1aY2MLRCNeIWN6olhPbLkbPP\\_d5T40](https://www.youtube.com/watch?v=ueDQjhJDqIg&feature=share&fbclid=IwAR3wQY0hjxyadH5e3m638DYBSn8jw1aY2MLRCNeIWN6olhPbLkbPP_d5T40)
7. Пропріоцептивна система  
[https://www.youtube.com/watch?v=I\\_vIxJJ98vM&feature=share&fbclid=IwAR2jPUsGNj3KlaBUOGxL4gWTfEK7z2WchRjGIW3oW-ElfQvxyBqIY4w8po](https://www.youtube.com/watch?v=I_vIxJJ98vM&feature=share&fbclid=IwAR2jPUsGNj3KlaBUOGxL4gWTfEK7z2WchRjGIW3oW-ElfQvxyBqIY4w8po)

#### Ресурси для неформальної освіти:

1. Онлайн-курс «Аутизм. Розлади аутистичного спектра» <https://logopedmaster.ru/kurs17-3>
2. Онлайн-курс «Система корекційної роботи з дітьми з ментальними особливостями розвитку» <https://logopedmaster.ru/mental-kerre174>
3. Онлайн-курс «Комунікативна компетенція дітей у дошкільний період: передумови та закономірності формування. Діти з особливими потребами у соціальному середовищі: комунікативний аспект» <https://vseosvita.ua/course/komunikativna-kompetentsiia-ditei-u-doshkilnyi-period-peredumovy-ta-zakonomirnosti-formuvannia-dity-z-osoblyvymy-potrebam-y-u-sotsialnomu-seredovyshchi-komunikativnyi-aspekt-130.html>
4. Онлайн-курс «Дидактичні прийоми в роботі з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку в початковій школі» <https://vseosvita.ua/course/dydaktychni-priomy-v-roboti-z-ditmy-z-porushenniamy-intelektualnoho-rozvytku-v-pochatkovii-shkoli-92.html>
5. Онлайн-курс «Організація навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку» <https://vseosvita.ua/course/orhanizatsiia-navchannia-ditei-z-porushenniamy-kognityvnoho-rozvytku-80.html>
6. Онлайн-курс «Практичні підходи в проведенні корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення інтелектуального розвитку» <https://vseosvita.ua/course/praktychni-pidkhody-v-provedenni-korektsiino-rozvytkovoi-roboty-z-ditmy-iaki-maiut-porushennia-intelektualnoho-rozvytku-70.html>

## **ДОДАТКИ**

## Змістовий модуль 1. Базові засади спеціальної психології

Семінарське заняття №1. Вступ до спеціальної психології.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) створити карту знань "Міжпредметні зв'язки спеціальної психології";
- 2) обрати одне із питань для панельної дискусії та підготуватися до дискусії з одногрупниками.

Питання для панельної дискусії:

1. Історія розвитку спеціальної психології як науки.
2. Категоріальний апарат спеціальної психології.
3. Поняття депривації. Її основні форми.
4. Міжпредметні зв'язки спеціальної психології.
5. Принципи спеціальної психології

*Форма подання результату:* результати подаються у вигляді розгорнутої відповіді на обране питання для панельної дискусії.

*Критерії оцінювання семінарського заняття:*

| Критерії оцінювання                                    | Вищий стандарт   | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів  | Нижче стандартів                                       |
|--|--|--|---|--|
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>     |  |  |   |  |
| <b>Інформація</b>                                      | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.  | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.                 | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.                    | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>       | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами. | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.                      |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Аргументація</b>                                    | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.             |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів. | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.                 | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику.            |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b> |  |  |   |  |
| <b>Активність та участь</b>                            | Студент підготовлений до   | Студент підготовлений до заняття, демонструє   | Студент загалом орієнтується в  | Студент не підготовлений до                            |

|  |   |   |   |                 |
|--|---|---|---|-----------------|
|  | заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті. | заняття         |
| <i>Бали</i>  | <i>5 балів</i>  | <i>4-3 бали</i>   | <i>2-1 бали</i>   | <i>0 балів</i>  |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує<br>За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |   |   |   | 1 бал           |
| <b>Всього</b>  |   |   |   | <b>11 балів</b> |

Семінарське заняття №2. Сутність порушення розвитку.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) створити карту знань "Загальні та специфічні закономірності розвитку";
- 2) обрати одне із питань для панельної дискусії та підготуватися до дискусії з одногрупниками.

Питання для панельної дискусії:

1. Онтогенез та дизонтогенез, їх характеристики.
2. Причини порушень психофізичного розвитку.
3. Види класифікацій порушень в спеціальній психології.
4. Класифікація порушень психічного розвитку за В.В.Лебединським.
5. Загальні закономірності розвитку.
6. Специфічні закономірності розвитку.

*Форма подання результату:* результати подаються у вигляді розгорнутої відповіді на обране питання для панельної дискусії.

*Критерії оцінювання семінарського заняття:*

| Критерії оцінювання                                | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів  | Нижче стандартів                                       |
|--|---|--|---|--|
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b> |   |  |   |  |
| <b>Інформація</b>                                  | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.   | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.                 | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.                    | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | <i>1</i>  | <i>0,75</i>  | <i>0,5</i>  | <i>0</i>   |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>   | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами. | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами. | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.                      |
| <i>Бали</i>  | <i>1,5</i>  | <i>1</i>   | <i>0,5</i>  | <i>0</i>   |
| <b>Аргументація</b>                                | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.                                       | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.             |
| <i>Бали</i>  | <i>1,5</i>  | <i>1</i>   | <i>0,5</i>  | <i>0</i>   |
| <b>Лексика</b>                                     | Використовує відповідну професійну лексику  | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії,  | Використовує лексику, що відповідає аудиторії,  | Використовує некоректну професійну лексику.            |

|  |  |  |  |                                     |
|--|--|--|--|-------------------------------------|
|  | для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.  | використовуючи нові слова.   | але не включає незнайомих слів.  |                                     |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5  | 0                                   |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b>   |  |  |  |                                     |
| <b>Активність та участь</b>  | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті. | Студент не підготовлений до заняття |
| <i>Бали</i>  | 5 балів  | 4-3 бали   | 2-1 бали   | 0 балів                             |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує   |  |  |  | 1 бал                               |
| За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |  |  |  | 11 балів                            |
| <b>Всього</b>  |  |  |  |                                     |

Семінарське заняття №3. Дизонтогенез інтелектуального розвитку.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно:

- 1) створити карту знань "Психокорекційна допомога дітям з розумовою відсталістю";
- 2) обрати одне із питань для панельної дискусії та підготуватися до дискусії з одногрупниками.

Питання для панельної дискусії:

1. Поняття розумової відсталості та олігофренії. Класифікації та співвідношення рівня розвитку інтелекту (IQ) зі ступенем розумової відсталості.

2. Класифікація олігофренії за М.С.Певзнер.

3. Психологічна характеристика дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: відчуття, сприймання та пам'ять.

4. Психологічна характеристика дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: пізнавальна діяльність та увага.

5. Психологічна характеристика дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: мислення та емоційно-вольова сфера.

6. Психологічна характеристика дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: діяльність дітей з інтелектуальними порушеннями.

7. Психокорекційна допомога дітям з порушеннями інтелектуального розвитку.

*Форма подання результату:* результати подаються у вигляді розгорнутої відповіді на обране питання для панельної дискусії.

*Критерії оцінювання семінарського заняття:*

| Критерії оцінювання                                | Вищий стандарт  | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів   | Нижче стандартів                                       |
|--|---|--|--|--|
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b> |   |  |  |  |
| <b>Інформація</b>                                  | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана. | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана. | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною. | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | 1   | 0,75   | 0,5  | 0  |

|  |  |  |   |   |
|--|--|--|---|---|
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>   | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.                               | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.           |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0   |
| <b>Аргументація</b>  | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.  |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0   |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.         | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.   | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0   |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b>   |  |  |   |   |
| <b>Активність та участь</b>  | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.                                    | Студент не підготовлений до заняття         |
| <i>Бали</i>  | 5 балів  | 4-3 бали   | 2-1 бали  | 0 балів                                     |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує<br>За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |  |  |   | 1 бал                                       |
| <b>Всього</b>  |  |  |   | 11 балів                                    |

Практичне заняття №1. Дизонтогенез інтелектуального розвитку.

**Завдання:** Написати анотацію на 1 статтю з проблеми вивчення пізнавальної сфери у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Статтю необхідно обрати з архіву журналів "Особлива дитина : навчання і виховання" або "Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: збірник наукових праць". Бути готовим до діалогу та дискусії на практичному занятті.

**Форма подання результату:** анотація українською мовою до статті обсягом 250-300 слів у прикріпленому онлайн-файлі. У файлі обов'язково прикріпити посилання на статтю.

**Критерії оцінювання практичного заняття:**

|  |  |   |  |  |
|--|--|---|--|--|
| Критерії оцінювання                                | Вищий стандарт                                       | Відповідає стандартам   | Наближення до стандартів                               | Нижче стандартів                                       |
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b> |  |   |  |  |
| <b>Інформація</b>                                  | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |

|  |  |  |   |   |
|--|--|--|---|---|
|  | підібрана.   | та ретельно підібрана.   | чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.   |   |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0   |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>   | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.                               | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.           |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0   |
| <b>Аргументація</b>  | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.  |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0   |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.         | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.   | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0   |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b>   |  |  |   |   |
| <b>Активність та участь</b>  | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.                                    | Студент не підготовлений до заняття         |
| <i>Бали</i>  | 5 балів  | 4-3 бали   | 2-1 бали  | 0 балів                                     |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує<br>За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |  |  |   | 1 бал                                       |
| <b>Всього</b>  |  |  |   | 11 балів                                    |

Практичне заняття №2. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях.

**Завдання:** Написати анотацію на 1 статтю з проблеми вивчення психічного розвитку при сенсорних порушеннях. Статтю необхідно обрати з архіву журналів "Особлива дитина: навчання і виховання" або "Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: збірник наукових праць". Бути готовим до діалогу та дискусії на практичному занятті.

**Форма подання результату:** анотація українською мовою до статті обсягом 250-300 слів у прикріпленому онлайн-файлі. У файлі обов'язково прикріпити посилання на статтю.

**Критерії оцінювання практичного заняття:**

|                     |                |                       |                          |                  |
|---------------------|----------------|-----------------------|--------------------------|------------------|
| Критерії оцінювання | Вищий стандарт | Відповідає стандартам | Наближення до стандартів | Нижче стандартів |
|---------------------|----------------|-----------------------|--------------------------|------------------|



| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>   |  |  |   |  |
|--|--|--|---|--|
| <b>Інформація</b>  | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.  | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.   | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.                    | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>   | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.                               | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.                      |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Аргументація</b>  | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.             |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.         | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.   | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику.            |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b>   |  |  |   |  |
| <b>Активність та участь</b>  | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.                                    | Студент не підготовлений до заняття                    |
| <i>Бали</i>  | 5 балів  | 4-3 бали   | 2-1 бали  | 0 балів  |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує<br>За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |  |  |   | 1 бал  |
| <b>Всього</b>  |  |  |   | 11 балів   |

Практичне заняття №3. Психічний розвиток при порушеннях опорно-рухової сфери.

**Завдання:** Написати анотацію на 1 статтю з проблеми вивчення психічного розвитку при порушеннях опорно-рухової сфери. Статтю необхідно обрати з архіву журналів "Особлива дитина: навчання і виховання" або "Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: збірник наукових праць". Бути готовим до діалогу та дискусії на практичному занятті.

**Форма подання результату:** анотація українською мовою до статті обсягом 250-300 слів у прикріпленому онлайн-файлі. У файлі обов'язково прикріпити посилання на статтю.

*Критерії оцінювання практичного заняття:*

| Критерії оцінювання  | Вищий стандарт   | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів  | Нижче стандартів                                       |
|--|--|--|---|--|
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>   |  |  |   |  |
| <b>Інформація</b>  | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.  | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.   | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.                    | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>   | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.                               | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.                      |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Аргументація</b>  | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.             |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.         | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.   | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику.            |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b>   |  |  |   |  |
| <b>Активність та участь</b>  | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.                                    | Студент не підготовлений до заняття                    |
| <i>Бали</i>  | 5 балів  | 4-3 бали   | 2-1 бали  | 0 балів  |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує<br>За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |  |  |   | 1 бал  |
| <b>Всього</b>  |  |  |   | 11 балів   |

Семінарське заняття №4. Дизонтогенез по типу асинхронії.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно: обрати одне із питань для панельної дискусії та підготуватися до дискусії з одногрупниками.

Питання для панельної дискусії:

1. Відхилення по типу асинхронії (за В. Лебединським)
2. Загальна характеристика РАС
3. Класифікації груп дитячого аутизма.
4. Диференціальна діагностика РАС.
5. Психологічні особливості дітей з РАС: відчуття, сприймання та увага.
6. Психологічні особливості дітей з РАС: пам'ять і увага.
7. Психологічні особливості дітей з РАС: мислення та мовлення.
8. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери.
9. Особливості діяльності дітей з РАС.
10. Психологічна корекція в роботі з дітьми з РАС.
11. Дисгармонійний розвиток

*Форма подання результату:* результати подаються у вигляді розгорнутої відповіді на обране питання для панельної дискусії.

*Критерії оцінювання семінарського заняття:*

| Критерії оцінювання                                    | Вищий стандарт   | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів  | Нижче стандартів                                       |
|--|--|--|---|--|
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>     |  |  |   |  |
| <b>Інформація</b>                                      | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.  | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.   | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.                    | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>       | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.                               | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.                      |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Аргументація</b>                                    | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.             |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів. | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.   | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику.            |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b> |  |  |   |  |
| <b>Активність та участь</b>                            | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере   | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.                                    | Студент не підготовлений до заняття                    |

|  |   |                 |                 |                |
|--|---|-----------------|-----------------|----------------|
|  | активну участь в усіх видах діяльності на занятті |                 |                 |                |
| <i>Бали</i>  | <i>5 балів</i>                                    | <i>4-3 бали</i> | <i>2-1 бали</i> | <i>0 балів</i> |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує   |   |                 |                 | 1 бал          |
| За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |   |                 |                 |                |
| <b>Всього</b>  |   |                 |                 | 11 балів       |

**Практичне заняття №4. Дизонтогенез по типу асинхронії.**

**Завдання:** Написати анотацію на 1 статтю з проблеми вивчення дизонтогенезу по типу асинхронії. Статтю необхідно обрати з архіву журналів "Особлива дитина: навчання і виховання" або "Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: збірник наукових праць". Бути готовим до діалогу та дискусії на практичному занятті.

**Форма подання результату:** анотація українською мовою до статті обсягом 250-300 слів у прикріпленому онлайн-файлі. У файлі обов'язково прикріпити посилання на статтю.

**Критерії оцінювання практичного заняття:**

| Критерії оцінювання                                    | Вищий стандарт   | Відповідає стандартам  | Наближення до стандартів  | Нижче стандартів                                       |
|--|--|--|---|--|
| <b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>     |  |  |   |  |
| <b>Інформація</b>                                      | Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.  | Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.                 | Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.                    | Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою. |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Використання фактів та статистичних даних</b>       | Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.  | Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами. | Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною. | Кожна думка не була підтверджена.                      |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Аргументація</b>                                    | Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.  | Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.  | Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.   | Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.             |
| <i>Бали</i>  | 1,5  | 1  | 0,5   | 0  |
| <b>Лексика</b>   | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів. | Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.                 | Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.  | Використовує некоректну професійну лексику.            |
| <i>Бали</i>  | 1  | 0,75   | 0,5   | 0  |
| <b>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</b> |  |  |   |  |
| <b>Активність та участь</b>                            | Студент підготовлений до заняття, демонструє   | Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на                                  | Студент загалом орієнтується в проблематиці теми  | Студент не підготовлений до заняття                    |

|  |   |  |   |                 |
|--|---|--|---|-----------------|
|  | розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті | достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті | заняття, достатньо активний на занятті. |                 |
| <i>Бали</i>  | <i>5 балів</i>  | <i>4-3 бали</i>  | <i>2-1 бали</i>                         | <i>0 балів</i>  |
| За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує   |   |  |   | 1 бал           |
| За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує |   |  |   |                 |
| <b>Всього</b>  |   |  |   | <b>11 балів</b> |